
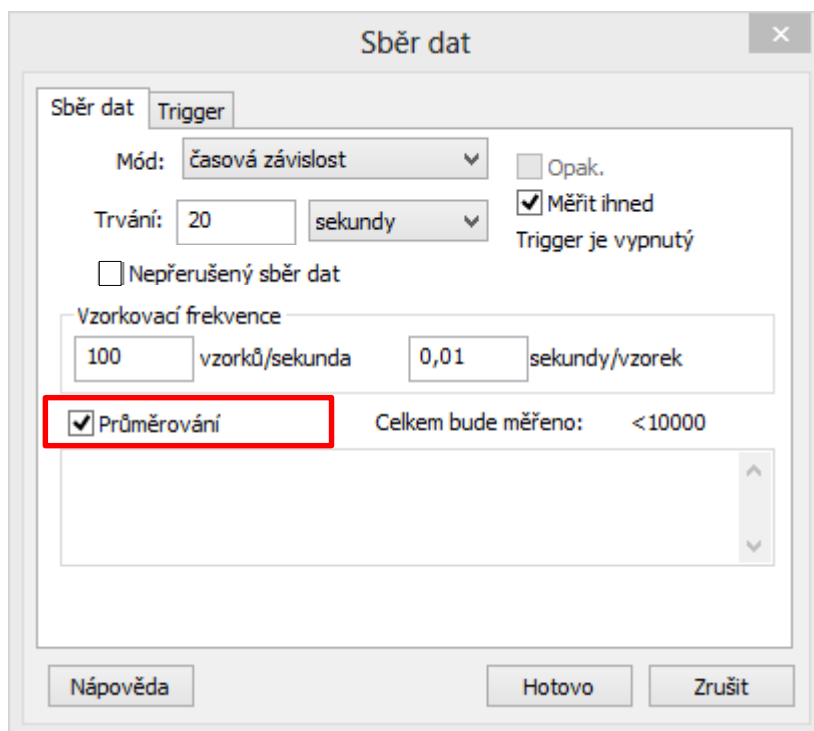

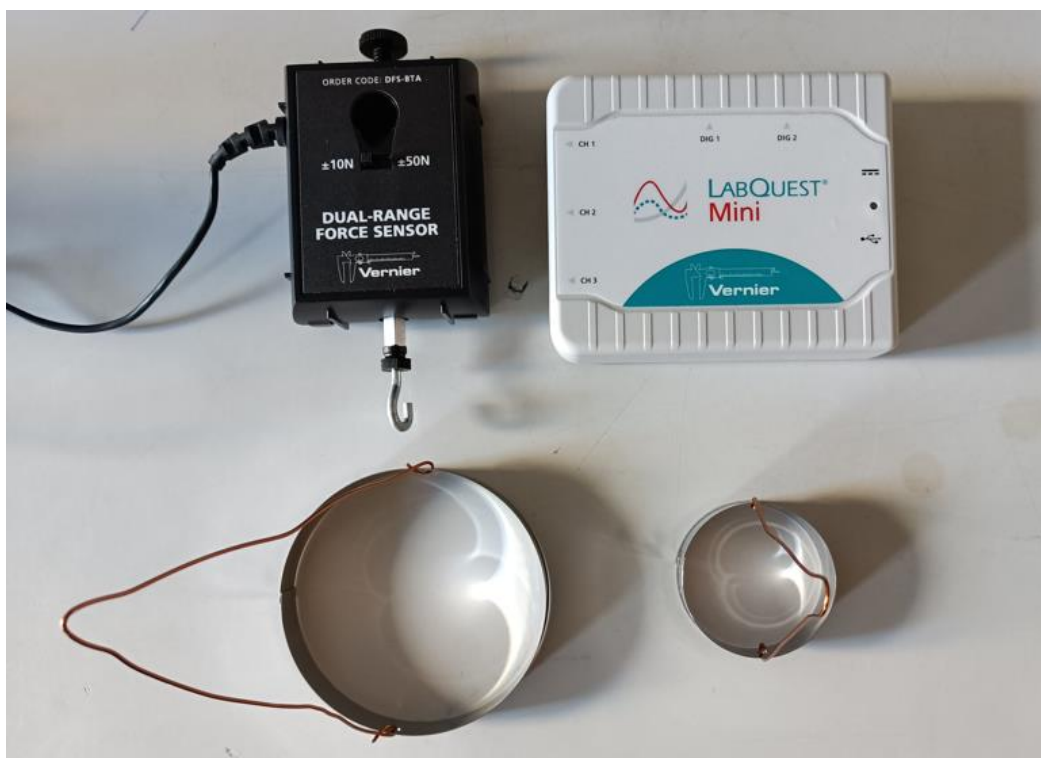
GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 7
Určení povrchového napětí kapaliny odtrhávací metodou
Postup práce

Pomůcky: siloměr DFS-BTA, LQmini, různé prstence, kádinka s vodou

Postup práce: Nastavte na siloměru rozsah ± 10 N a připojte ho k dataloggeru. Spusťte program Logger Pro a pomocí na kartě **Sběr dat** nastavte dobu měření na 20-30 s, vzorkovací frekvenci 100 Hz a **zatrhněte položku Průměrování**, viz obr. 1.

Obr. 1 Nastavení parametrů měření.

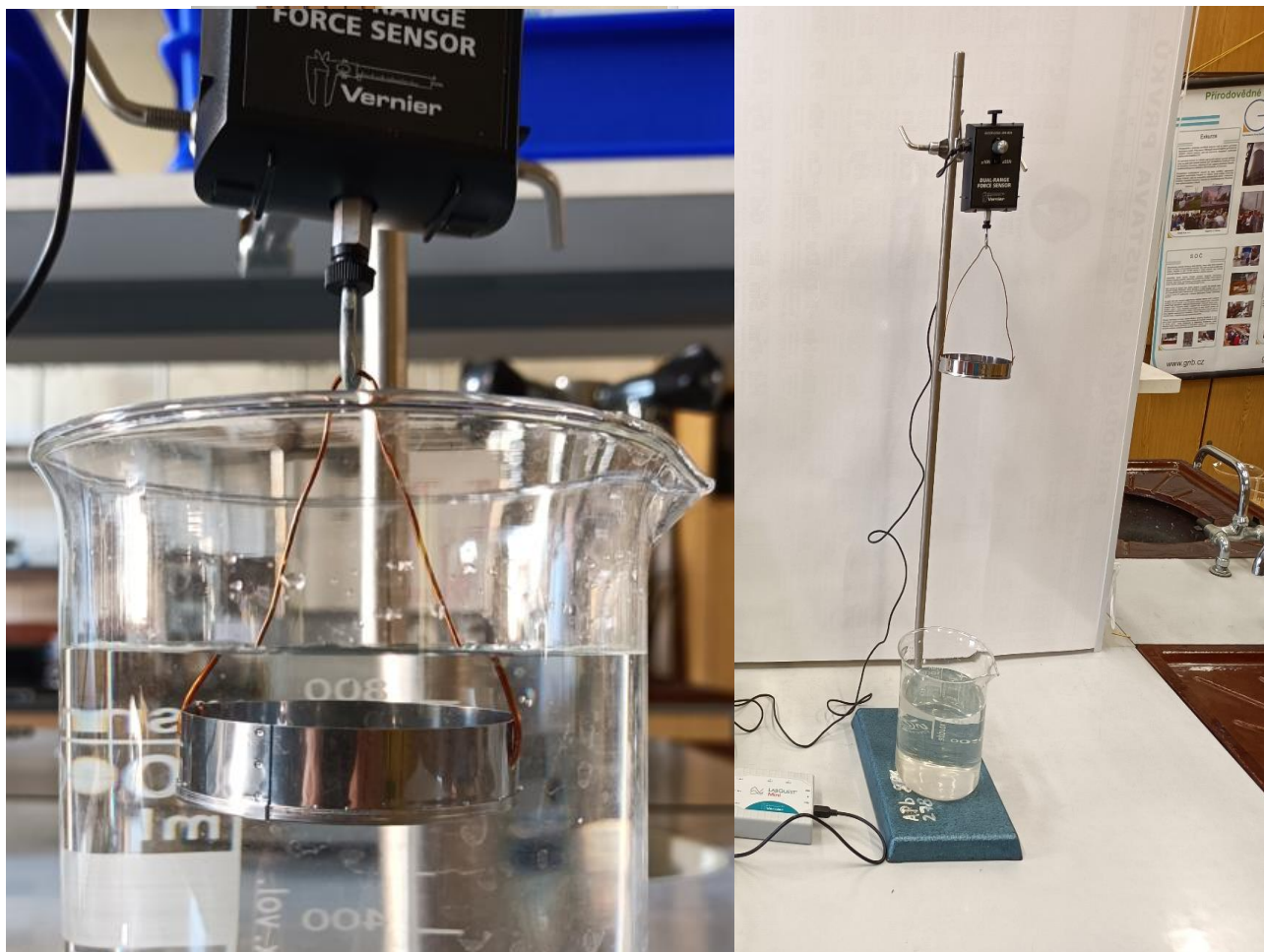
Obr. 2 Sada pomůcek pro měření povrchového napětí kapaliny.

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 7
Určení povrchového napětí kapaliny odtrhávací metodou
Postup práce

Nejprve 5 krát posuvným měřidlem změřte průměr d obou prstenců, viz obr. 2. Hodnoty zapište do tabulky 1.

Úkol 1. Určení povrchového napětí kapaliny

a) Do siloměru zasuňte kovovou tyč, upevněte ji pomocí šroubu a siloměr upevněte na laboratorní stojan, viz obr. 3.

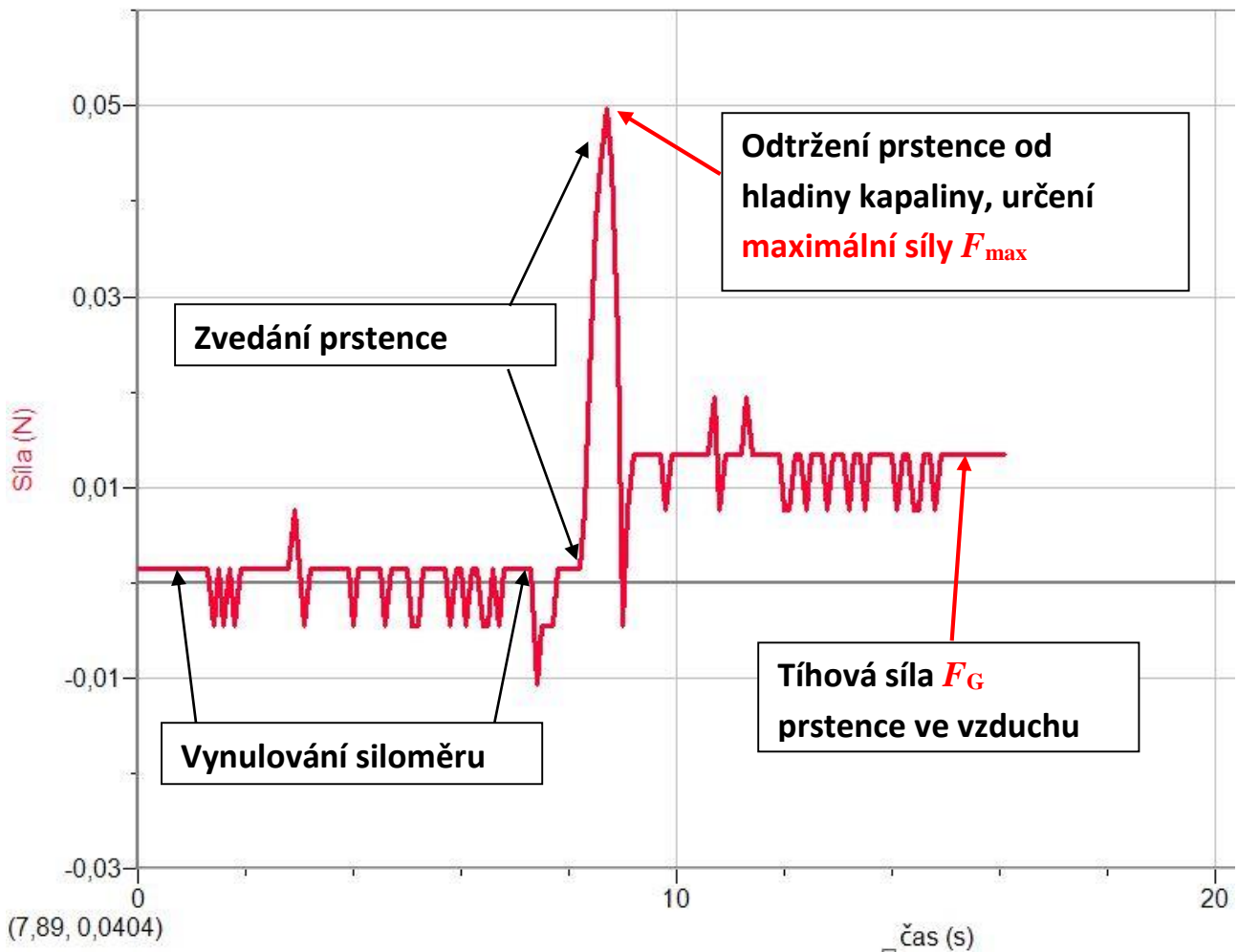

Obr. 3 Zavěšení prstence na siloměr.

Povolte šroub svorky, prstenec zcela ponořte do kádinky s kapalinou, viz detail v levé části obr. 3. Vynulujte siloměr, spusťte měření a pomalým pohybem zvedejte siloměr s prstencem z kapaliny. Výsledný graf je zobrazen na obr. 4.

Jeden ukázkový graf vložte do protokolu v sekci Vypracování pod tabulku 1.

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 7
Určení povrchového napětí kapaliny odtrhávací metodou
Postup práce

Obr. 4 Graf závislosti tahové síly na čase.

- b) Z grafu určete hodnotu maximální síly $F_{\max}$ po odtržení prstence a hodnotu tíhové síly F_G , viz obr. 4. Hodnoty zapište do tabulky 1.
- c) Z rozdílu sil **vypočítejte velikost povrchové síly $F_p = F_{\max} - F_G$** a zapište do tabulky 1.
- d) Ze vztahu $\sigma = \frac{F_p}{2\pi d}$ vyjádřete povrchové napětí σ a zapište výsledný vztah do protokolu.
- e) Dopačítejte hodnoty povrchového napětí pro každý řádek tabulky 1.
- f) V programu MS Excel vypočítejte průměrnou hodnotu povrchového napětí pro každý prsteneček a určete směrodatnou odchylku měření.
- g) Pod tabulku zapište výsledek ve tvaru: $\sigma = (\bar{\sigma} \pm \Delta\sigma) \text{ N} \cdot \text{m}^{-1}$.
- h) V MFChT nebo na internetu vyhledejte tabulkovou hodnotu povrchového napětí dané kapaliny a porovnejte tuto tabulkovou hodnotu s vypočítanou hodnotou.
- i) Měření opakujte 5 krát pro každý prsteneček.

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 7
Určení povrchového napětí kapaliny odtrhávací metodou
Postup práce

Vypracování:

Tabulka 1 – Určení povrchového napětí kapaliny.

Č. měření	d (m)	$F_{\max}$ (N)	F_G (N)	F_p (N)	σ (N·m ⁻¹)	σ (mN·m ⁻¹)
1	0,08	0,050	0,014	0,036	0,071619	71,6
...						
10						

Ukázkový graf jednoho měření:

Prstenec 1 (d = ... cm)

$$\bar{\sigma} = \quad \text{mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

$$\Delta\bar{\sigma} = \quad \text{mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

$$\delta\sigma = \quad \%$$

$$\sigma = (72,5 \pm 0,3) \text{ mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

Prstenec 2 (d = ... cm)

$$\bar{\sigma} = \quad \text{mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

$$\Delta\bar{\sigma} = \quad \text{mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

$$\delta\sigma = \quad \%$$

$$\sigma = (71,1 \pm 0,5) \text{ mN} \cdot \text{m}^{-1}$$

Závěr:

Tabulková hodnota povrchového napětí vody při 20°C je $\sigma = \dots\dots\dots \text{ mN} \cdot \text{m}^{-1}$.

Námi naměřená hodnota povrchového napětí pro prstenec s průměrem $d_1 = \dots\dots\dots \text{ cm}$ je o $\dots\dots\dots \%$ větší/menší než tabulková hodnota, což je/není v dobré shodě.

Námi naměřená hodnota povrchového napětí pro prstenec s průměrem $d_2 = \dots\dots\dots \text{ cm}$ je o $\dots\dots\dots \%$ větší/menší než tabulková hodnota, což je/není v dobré shodě.

Experimentálně zjištěná hodnota povrchového napětí závisí/nezávisí na průměru prstence.